EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 10 14
COM(2026) 529 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Šeštoji metinė tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo ataskaita

{SWD(2026) 290 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Šeštoji metinė tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo ataskaita

ĮVADAS

Ši ataskaita yra šeštoji metinė Europos Komisijos ataskaita dėl ES tiesioginių užsienio investicijų (TUI) tikrinimo reglamento (toliau – TUI tikrinimo reglamentas, arba Reglamentas) taikymo.

Ataskaitoje apžvelgiami 2025 m. ir skaidriai parodoma, kaip ES tikrinamos TUI ir kokių buvo pokyčių, susijusių su nacionaliniais tikrinimo mechanizmais. Ja padedama užtikrinti ES atskaitomybę srityje, kurioje, atsižvelgiant į susijusius saugumo interesus, nėra įmanoma ar tinkama užtikrinti skaidrumą atskirų sandorių lygmeniu.

Ji grindžiama 27 valstybių narių ataskaitomis ir oficialiąja statistika ir yra sudaryta iš keturių skyrių:

- 1 skyrius – TUI į ES tendencijos ir duomenys;
- 2 skyrius – teisėkūros pokyčiai valstybėse narėse;
- 3 skyrius – TUI tikrinimo veikla valstybėse narėse;
- 4 skyrius – ES bendradarbiavimo TUI tikrinimo srityje mechanizmas.

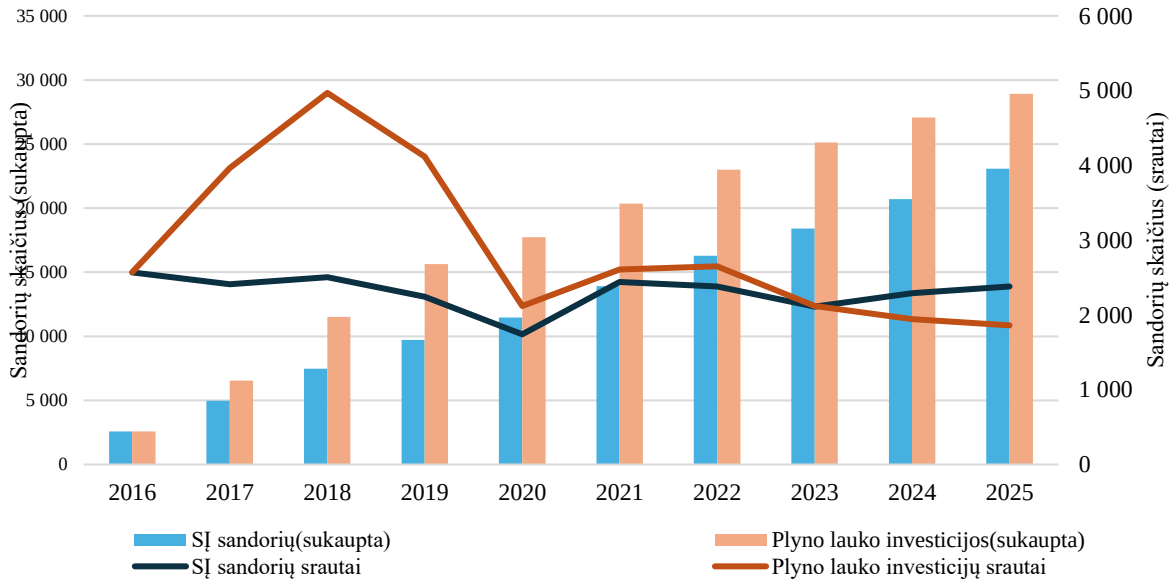
Ši metinė ataskaita yra svarbi skaidrumo priemonė, kuria atkreipiamas dėmesys į su TUI susijusias tendencijas, pokyčius ir veiksmus, siekiant užtikrinti saugumą ir viešąją tvarką ES.

1 SKYRIUS. TIESIOGINĖS UŽSIENIO INVESTICIJOS Į EUROPOS SĄJUNGĄ

1. Bendra raida[1]

2024–2025 m. sukauptos tiesioginės užsienio investicijos (TUI)[2] padidėjo 8,9 proc. Užsienio įmonių susijungimų ir įsigijimų (SĮ) ir plyno lauko projektų bendras metinis padidėjimas atitinkamai siekė 12 proc. (nuo 20 695 iki 23 078) ir 6,9 proc. (nuo 27 069 iki 28 930), kaip matyti iš 1 diagramos stulpelių. Šis augimas atitinka nuo 2016 m. stebimas tendencijas: sukauptų TUI į ES 27 skaičius per šį 10 metų laikotarpį nuolat auga – vidutiniškai beveik 5 200 TUI per metus. Nagrinėjant šią bendrąją tendenciją pagal TUI tipą, 2016–2025 m. ES 27 kasmet įvykdyta vidutiniškai 2 308 užsienio SĮ sandorių ir atlikta 2 893 užsienio plyno lauko investicijų. Šios teigiamos bendrosios tendencijos patvirtina Sąjungos atvirumą užsienio investicijoms ir pabrėžia ES bendrosios rinkos patrauklumą tarptautiniams investuotojams.

1 paveikslas. 2016–2025 m. metiniai sukauptų TUI ir jų srautų į ES 27 duomenys (sandorių ir projektų skaičius)

Šaltinis: JRC analizė pagal „Bureau van Dijk“ duomenis, gautus 2026 m. vasario 22 d. „Orbis M&A“ ir „Orbis Crossborder Investment“. 2016 m. duomenys atitinka TUI srautus 2016 m., o stulpeliuose pateikti paskesnių metų duomenys atitinka bendrą metinių srautų sumą.

Kalbant apie bendrus TUI srautus (1 diagrama, eilutės), TUI sandorių ir projektų skaičius per pastaruosius dvejus metus padidėjo nežymiai: 0,1 proc. 2023–2024 m. ir 0,2 proc. 2024–2025 m. Tačiau tarp SĮ sandorių ir plyno lauko investicijų dinamikos esama skirtumų. Užsienio SĮ veikla

[1] Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriame TUI sandorių skaičiui kaip rodikliui, nes duomenų bazėse „Orbis M &A“ ir „Orbis Cross-border Investment“ trūksta didelės sandorių ir projektų procentinės dalies duomenų apie TUI vertes.

[2] Tiesioginių užsienio investicijų sandorius galima suskirstyti į tarptautines plyno lauko investicijas ir SĮ. Tarptautinės plyno lauko investicijos paprastai yra susijusios su naujos įmonės kūrimu arba subjektų steigimu užsienyje, o tarptautinis SĮ reiškia esamo turto, susijusio su ekonomine veikla, nuosavybės teisės perdavimą savininkui užsienyje. SĮ įtraukiami, jei dėl jų įsigyjama daugiau kaip 10 proc. ES 27 įmonės kapitalo.

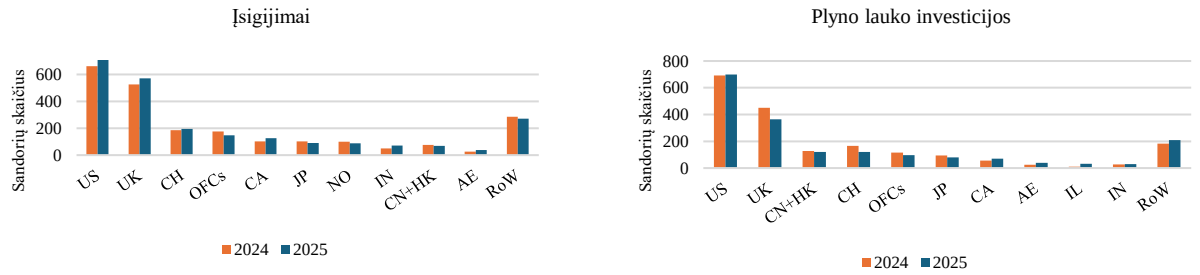
2024 m., palyginti su ankstesniais metais, kasmet augo 8,5 proc., o 2025 m. – dar 4 proc. O plyno lauko investicijų per šį laikotarpį sumažėjo 8,3 proc. 2023–2024 m. ir 4,3 proc. 2024–2025 m.

2024 ir 2025 m. stebėta beveik vienoda kasmetinė TUI srautų tendencija rodo priešingą plyno lauko projektų ir SĮ sandorių dinamiką. 2023 m. staiga sumažėjusi SĮ veikla atsigavo palyginti greitai, o plyno lauko investicijų toliau mažėjo. Iš šio skirtumo galima spręsti, kad padidėjus makroekonominiam netikrumui TUI struktūra keičiasi ir renkamasi SĮ, o ne plyno lauko investicijas.

2. Pagrindinės užsienio investuotojų kilmės šalys

Užsienio SĮ sandorių raida 2024–2025 m. rodo nevienodas dešimties pagrindinių užsienio investuotojų kilmės jurisdikcijų tendencijas (2 pav., kairioji diagrama): šešiose jurisdikcijose SĮ investicijų padidėjo, o keturiose jurisdikcijose užfiksuotas sumažėjimas. Bendras plyno lauko investicijų skaičiaus sumažėjimas 2025 m. rodo nevienodą užsienio investuotojų kilmės raidą: pusėje iš dešimties pagrindinių investuojančių šalių užfiksuotas investicinės veiklos padidėjimas, o kitoje pusėje – sumažėjimas (2 pav., dešinioji diagrama).

2 paveikslas . Akcinio kapitalo dalių įsigijimų(kairėje) ir plyno lauko investicijų (dešinėje) ES skaičius 2024 ir 2025 m. Informacija pagal užsienio jurisdikciją (dešimt didžiausių investuojančių šalių)

Šaltinis: JRC analizė pagal „Bureau van Dijk“ duomenis, gautus 2026 m. vasario 22 d. „Orbis M&A“ ir „Orbis Crossborder Investment“. LMC – lengvatinių mokesčių centrai[3]. LPS – likusio pasaulio sektorius.

2025 m. JAV buvo pagrindinė užsienio investuotoja į ES: jai teko 30 proc. visų įsigijimų (716 sandorių) ir 38 proc. plyno lauko investicijų (699 projektai). JAV sudarytų SĮ sandorių skaičius antrus metus iš eilės didėjo: 2025 m. jis padidėjo 8,2 proc., palyginti su 2024 m., o 2024 m. – 10 proc., palyginti su 2023 m. JAV plyno lauko investicijų 2025 m. taip pat šiek tiek padidėjo (0,9 proc.) per metus, nors 2023–2024 m. jos buvo sumažėjusios.

[3]Pagrindinės lengvatinio apmokestinimo zonos pagal sandorių skaičių 2025 m. (abėcėlės tvarka): Bermuda, Didžiosios Britanijos Mergelių Salos, Kaimanų Salos, Lichtenšteinas ir Monakas. Išsamų lengvatinių mokesčių centrų sąrašą žr., pvz., Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, grindžiamame Komisijos komunikatu „Skatinti tiesiogines užsienio investicijas kartu apsaugant svarbiausius interesus“, SWD(2019) 108 *final*, 2019 m. kovo 13 d.

Antra pagal dydį užsienio investuotojų jurisdikcija buvo Jungtinė Karalystė, kuriai 2025 m. teko 24 proc. visų įsigijimų (572 sandoriai) ir 20 proc. plyno lauko investicijų į ES (365 projektai). Tačiau šių dviejų rūšių investicijos vystėsi priešingomis kryptimis: 2025 m. įsigijimų skaičius, palyginti su 2024 m., padidėjo 9 proc., tačiau plyno lauko projektų skaičius per tą patį laikotarpį sumažėjo 19 proc.

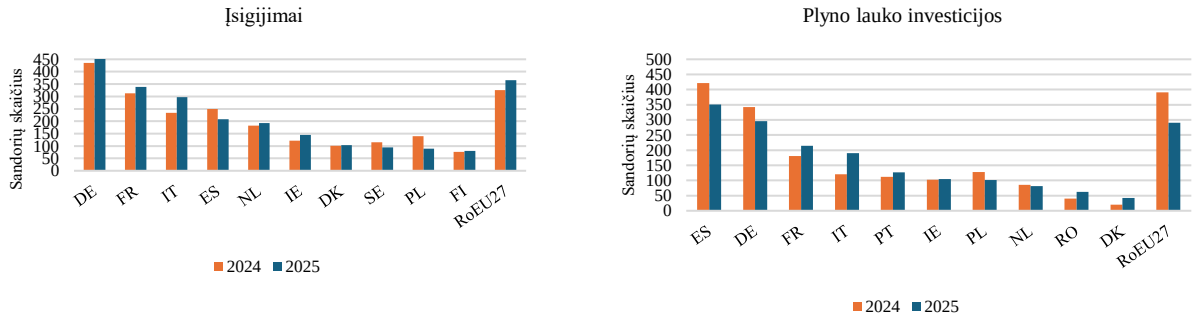
Kalbant apie likusias pagrindines investuotojų jurisdikcijas, 2024–2025 m. didžiausias SĮ sandorių augimas užfiksuotas Indijoje (+ 42 proc.), Jungtiniuose Arabų Emyratuose (+ 37 proc.) ir Kanadoje (+ 23 proc.), o šiek tiek mažesnis – Šveicarijoje (+ 4,8 proc.). Likusiose keturiose investuotojų jurisdikcijose užfiksuotas nuosmukis nuo 16 proc. lengvatinių mokesčių centruose iki 10 proc. Kinijoje ir Honkonge.

Plyno lauko investicijų srityje, kaip ir JAV, metinis reikšmingas padidėjimas užfiksuotas Izraelyje (230 proc.), Jungtiniuose Arabų Emyratuose (56 proc.) ir Kanadoje (27 proc.), o Indijoje užfiksuotas nuosaikesnis padidėjimas (3,6 proc.). Tačiau kitose keturiose jurisdikcijose, kaip ir Jungtinėje Karalystėje, užfiksuotas sumažėjimas: Šveicarijoje 27 proc., lengvatinių mokesčių centruose 17 proc., Japonijoje 14 proc., Kinijoje ir Honkonge 4,7 proc..

3. Pagrindinės užsienio įsigijimų paskirties ES valstybės narės

2024–2025 m. daugumoje iš dešimties didžiausių ES valstybių narių padaugėjo užsienio SĮ sandorių (3 pav., kairioji diagrama), išskyrus Ispaniją, Švediją ir Lenkiją, kuriose sandorių buvo mažiau (3 pav., kairioji diagrama). Kita vertus, užsienio plyno lauko investicijų tendencijos pagal paskirties valstybes nares (3 pav., dešinioji diagrama) vystėsi pagal sudėtingesnį modelį. Didžiausios šalys gavėjos, Ispanija ir Vokietija, 2025 m. patyrė metinį nuosmukį, tačiau keliose kitose iš dešimties pagrindinių paskirties šalių metiniai svyravimai buvo teigiami.

3 paveikslas. Akcinio kapitalo dalių įsigijimų (kairėje) ir plyno lauko investicijų (dešinėje) skaičius 2024 ir 2025 m. pagal paskirties valstybę narę (dešimt pagrindinių ES 27 paskirties šalių)

Šaltinis: JRC analizė pagal „Bureau van Dijk“ duomenis, gautus 2026 m. vasario 22 d. „Orbis M&A“ ir „Orbis Crossborder Investment“. RoEU27 – likusios ES 27 šalys.

2025 m. pagrindinės užsienio SĮ sandorių paskirties šalys buvo Vokietija ir Prancūzija – joms atitinkamai teko 20 proc. (469 sandoriai) ir 14 proc. (339 sandoriai) viso sandorių skaičiaus. Šiose dviejose šalyse taip pat užfiksuotas augimo tempas, palyginti su praėjusiais metais,

atitinkamai 7,8 proc. ir 8,3 proc. 2025 m. Italija buvo trečia pagal svarbą SĮ sandorių paskirties vieta – jai teko 12 proc. (297 sandoriai), be kita ko, dėl to, kad, palyginti su ankstesniais metais, SĮ sandorių padaugėjo 27 proc. Ispanija užėmė ketvirtą vietą – jai teko 9 proc. (208 sandoriai), po to, kai 2025 m. metinis įsigijimų skaičius sumažėjo 17 proc.

Be Ispanijos, 2025 m. dar dvi iš dešimties pagrindinių valstybių narių gavėjų gavo mažiau užsienio SĮ sandorių negu 2024 m.: tai Švedija (17 proc.) ir Lenkija (36 proc.).. 2025 m. labiausiai padidėjo Airijos SĮ veikla (20 proc.), o po jos pagal šį rodiklį – Nyderlandai (5,5 proc.), Suomija (5,3 proc.) ir Danija (3 proc.).

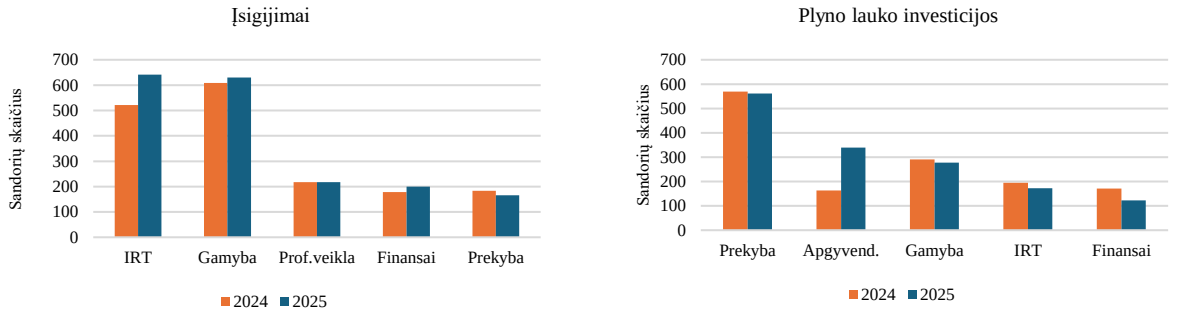
2025 m. dvi pagrindinės užsienio plyno lauko investicijų paskirties šalys buvo Ispanija ir Vokietija, kurioms teko atitinkamai 19 proc. (351 sandoris) ir 16 proc. (296 sandoriai) visų projektų. Tačiau 2025 m. abiejų šalių investicijos buvo mažesnės nei 2024 m. ir atitinkamai sumažėjo 17 proc. ir 13 proc.

Prancūzija užėmė trečią vietą – jos dalis sudarė 12 proc. (215 sandorių), o plyno lauko projektų metinis padidėjimas 2025 m. buvo 19 proc. Keliose kitose valstybėse narėse 2024–2025 m. užfiksuotas padidėjimas – didžiausias Danijoje (110 proc.) ir Italijoje (57 proc.), mažiausias Airijoje (1,9 proc.). Galiausiai, palyginti su ankstesniais metais, projektų skaičius mažėjo Lenkijoje (21 proc.) ir Nyderlanduose (5,8 proc.).

4. Informacija apie konkrečius sektorius

Trijų iš penkių pagrindinių sektorių kategorijų[4] (IRT, gamybos ir finansų) užsienio SĮ sandorių skaičius 2025 m., palyginti su 2024 m., kasmet didėjo (4 pav., kairioji diagrama). Kita vertus, 2025 m. užsienio plyno lauko sandorių skaičius padidėjo tik vienoje iš penkių pagrindinių sektorių kategorijų (apgyvendinimo) (4 pav., dešinioji diagrama).

4 paveikslas Akcinio kapitalo (kairėje) ir plyno lauko investicijų (dešinėje) skaičius 2024 ir 2025 m. pagal NACE 2 red. sektorius (penkios pagrindinės kategorijos)

Šaltinis: JRC analizė pagal „Bureau van Dijk“ duomenis, gautus 2026 m. vasario 22 d. „Orbis M&A“ ir „Orbis Crossborder Investment“. PMT – profesinė, mokslinė ir techninė veikla (NACE 2 red., M sekcija), be kita ko, jai priskiriama MTP infrastruktūra. IRT – informacinės ir ryšių

[4] Taikomos kategorijos atitinka klasifikatoriaus NACE 2 red. plačiąją struktūrą, žr. https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2.

technologijos (NACE 2 red., J sekcija). Gamybos sektorius atitinka NACE 2 red. C sekciją. Finansų sektorius atitinka NACE 2 red. K sekciją („Finansinė ir draudimo veikla“). Mažmeninė prekyba atitinka NACE 2 red. G sekciją („Didmeninė ir mažmeninė prekyba“). Apgyvendinimo paslaugos atitinka NACE 2 red. I sekciją („Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla“).

2025 m. IRT aplenkė gamybą kaip pagrindinį sandorių sudarymo veiklos sektorių, daugiausia dėl didelio (23 proc.) metinio padidėjimo, palyginti su 2024 m., ir pasiekė 27 proc. užsienio SĮ dalį (642 sandoriai). Gamyba, kuri 2025 m. augo kukliai (3,4 proc.), užėmė antrą vietą – jai teko 26 proc. (630 sandorių). Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (PMT) užėmė trečią vietą (9 proc.), o su sandoriais susijusios veiklos 2025 m. šiek tiek sumažėjo (0,5 proc.), palyginti su 2024 m. Finansai užėmė 4 vietą (8,4 proc. dalis) – 2025 m. metinis padidėjimas siekė 12 proc., po jų sekė mažmeninės prekybos sektorius (6,9 proc. dalis), kurio metinis sumažėjimas siekė 9,3 proc.

Plyno lauko investicijų projektų skaičius kasmet mažėjo visuose pagrindiniuose sektoriuose, išskyrus vieną (apgyvendinimo). Su mažmenine prekyba susijusi veikla 2025 m. sudarė beveik trečdalį projektų ir sumažėjo 1,2 proc. (562 sandoriai). Apgyvendinimo sektorius[5] per metus padidėjo 108 proc. ir tapo antru pagal dydį sektoriumi (18 proc.), pralenkusiu PMT veiklą, kuri 2025 m., kitaip negu 2024 m., nebebuvo tarp penkių pagrindinių sektorių. Trečioje vietoje – gamyba (15 proc.), kurios metinis sumažėjimas 4,8 proc., po jos IRT (9 proc. dalis ir 12 proc. sumažėjimas). Finansai 2025 m. užėmė paskutinę vietą – 7 proc. visų plyno lauko projektų ir didžiausias (28 proc.) metinis sumažėjimas.

5. Išvados

2024–2025 m. TUI į ES srautas toliau augo, o tai rodo, kad per pastarąjį dešimtmetį bendras srautas buvo pastovus – 2016–2025 m. užregistruota vidutiniškai apie 5 200 TUI sandorių ir projektų per metus. Bendri TUI srautai pastaraisiais metais iš esmės nesikeitė, tačiau įvairių investavimo būdų tendencijos skyrėsi. Po 2023 m. fiksuoto sumažėjimo tiek 2024 m., tiek 2025 m. SĮ sandorių ėmė daugėti, tačiau plyno lauko investicijos tuo pačiu laikotarpiu toliau mažėjo, nors ir lėčiau. Iš šio skirtumo galima spręsti, kad padidėjus makroekonominiam netikrumui TUI struktūra keičiasi ir renkamasi SĮ, o ne plyno lauko investicijas.

2025 m. JAV išliko didžiausia užsienio investuotoja ES tiek pagal SĮ, tiek pagal plyno lauko investicijas, po jos – Jungtinė Karalystė. Tuo pat metu kai kurios jurisdikcijos, visų pirma Indija ir Jungtiniai Arabų Emyratai, kurių investicinė veikla kasmet augo, sustiprino savo investicinę veiklą ES pasitelkdamos SĮ.

Iš visų valstybių narių 2025 m. pagrindinės užsienio SĮ paskirties vietos išliko Vokietija ir Prancūzija, o daugiausia plyno lauko projektų pritraukė Ispanija ir Vokietija. Sektorių raida išryškino IRT sektoriaus, kuris tapo pirmaujančiu užsienio įsigijimų srityje, svarbą. Plyno lauko investicijos ir toliau buvo sutelktos į su mažmenine prekyba susijusią veiklą ir apgyvendinimo paslaugas

[5]Nuo 2025 m. „Orbis“ duomenų bazėje franšizės įtrauktos į plyno lauko investicijas, o tai daro neproporcingą poveikį NACE I sekcijai („Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla“) ir G sekcijai („Didmeninė ir mažmeninė prekyba“). Nors franšizės nebuvo įtrauktos į pateiktus statistinius duomenis, likę nenustatyti franšizės sandoriai vis tiek gali turėti įtakos šiame skirsnyje nurodytoms tendencijoms, visų pirma apgyvendinimo sektoriuje stebimam padidėjimui.

2 SKYRIUS. TEISĖKŪROS POKYČIAI VALSTYBĖSE NARĖSE 2025 M.

1. ES TUI tikrinimo reglamentas ir ES valstybių narių TUI tikrinimo mechanizmai

2025 m. Europos Komisija toliau skatino tas valstybes nares, kurios dar nepriėmė nacionalinių TUI tikrinimo įstatymų, juos priimti ir taikyti, tuo siekdama užtikrinti, kad Komisija ir visos valstybės narės turėtų tinkamų priemonių dėl TUI saugumui ir viešajai tvarkai kylančiai rizikai nustatyti ir spręsti.

Komisija taip pat rėmė nacionalinių TUI tikrinimo mechanizmų ir tikrinimo praktikos derinimą. Ji padėjo valstybėms narėms rengti technines ir politikos gaires, organizuoti susitikimus ir keistis informacija, visų pirma (bet ne tik) apie geriausią praktiką. Vis dėlto tebėra pastebimų nacionalinių tikrinimo mechanizmų skirtumų, visų pirma: i) skirtingai suprantama, kas yra oficialus TUI tikrinimas, dėl kurio apie TUI pranešama naudojant bendradarbiavimo mechanizmą; ii) skiriasi nacionalinių tikrinimo procedūrų terminai; iii) nacionalinės tikrinimo sistemos taikomos skirtingiems sektoriams ir iv) taikomi skirtingi sandorio šalių pranešimo nacionalinėms institucijoms reikalavimai. Visi šie elementai buvo aptarti peržiūrėtame Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) tikrinimo reglamente[6], kuris buvo priimta birželio 17 d. ir bus pradėtas taikyti 2028 m. sausio 17 d. (daugiau informacijos taip pat pateikta 4 skyriaus 2 skirsnyje).

2. Valstybių narių TUI tikrinimo mechanizmų ir teisėkūros pokyčių apžvalga

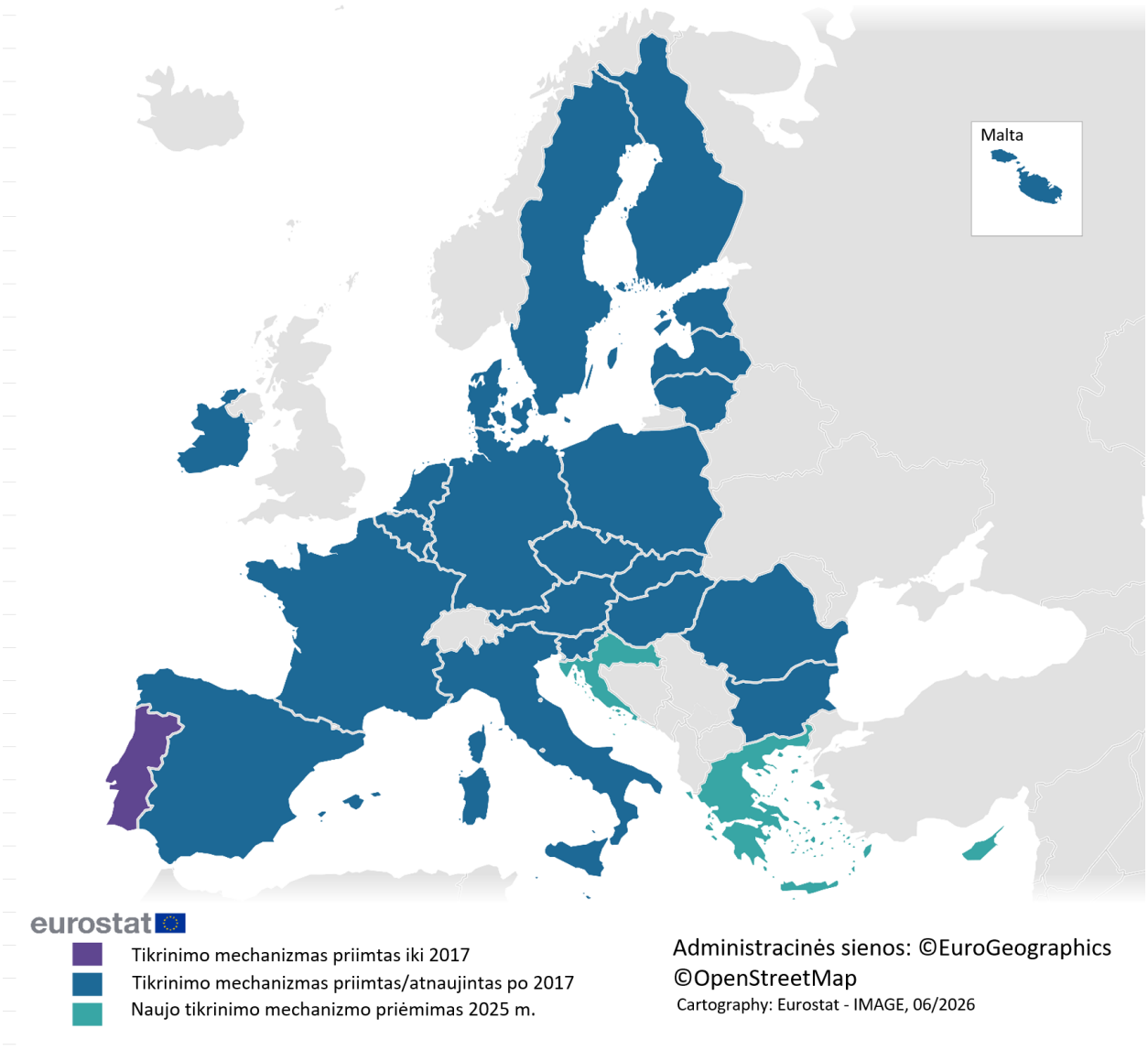
Dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir neaiškumo, susijusio su geopolitinių aplinkybių pokyčiais, dar aktualiau tapo skirti daugiau dėmesio ypatingos svarbos žaliavų, (pažangiųjų) technologijų ir infrastruktūros saugumui. Todėl, atsižvelgdamos į kintančias aplinkybes, penkios veikiančių tikrinimo mechanizmų neturinčios valstybės narės ėmėsi tolesnių veiksmų, kad priimtų arba pradėtų taikyti nacionalinius tikrinimo mechanizmus, o kitos šešios ėmėsi veiksmų, kad atnaujintų ir išplėstų esamus.

2025 m. Kroatijoje, Kipre ir Graikijoje buvo priimti nacionaliniai TUI tikrinimo įstatymai, o tai reiškia, kad dabar visos ES valstybės narės turi TUI tikrinimo sistemą.

Be to, per tą patį laikotarpį šešios valstybės narės (Čekija, Lietuva, Liuksemburgas, Lenkija, Slovakija ir Ispanija) iš dalies pakeitė savo galiojančius tikrinimo teisės aktus, o dvi valstybės narės (Bulgarija ir Airija) pradėjo taikyti anksčiau priimtus TUI tikrinimo įstatymus.

Toliau pateiktame žemėlapyje apžvelgiama 2025 m. TUI tikrinimo padėtis ES valstybėse narėse.

[6] *ES stiprina savo užsienio investicijų tikrinimo sistemą*, 2026 m. birželio 26 d. naujienų straipsnis, https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-strengthens-its-foreign-investment-screening-framework-2026-06-26_en.

1 lentelėje apžvelgiama teisėkūros padėtis ir pokyčiai visose ES valstybėse narėse nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d.[7]

[7] Daugiau informacijos pateikiama pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

1 lentelė. Teisėkūros pokyčių ES valstybėse narėse dabartinė padėtis

Nacionalinis TUI tikrinimo mechanizmas jau įdiegtas (be teisės aktų pakeitimų)	Austrija, Belgija, Danija, Estija, Latvija, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija
Iš dalies pakeistas esamas nacionalinis TUI tikrinimo mechanizmas	Čekija, Ispanija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Slovakija
Priimtas arba įsigaliojęs naujas nacionalinis TUI tikrinimo mechanizmas	Airija, Bulgarija, Graikija, Kipras, Kroatija

Naujų TUI tikrinimo mechanizmų priėmimas arba įsigaliojimas

2025 m. spalio 24 d. **Kroatija** priėmė Užsienio investicijų tikrinimo aktą, kuris įsigaliojo 2025 m. lapkričio 13 d. Užsienio investicijų tikrinimo komitetas atlieka pagrindinį vaidmenį tikrinimo procedūroje, teikdamas nuomones dėl prašymų patvirtinti užsienio investicijas. Už galutinių sprendimų priėmimą atsakinga Finansų ministerija. Aktas visiškai įsigalios, kai 2026 m. bus priimti visi būtini įgyvendinimo aktai. Aktu nustatomas užsienio investicijų, darančių poveikį ypatingos svarbos infrastruktūrai (įskaitant energetiką, transportą, gynybą), ypatingos svarbos išteklių (įskaitant energiją ir maistą) tiekimui, prieigai prie neskelbtinos informacijos, ryšių infrastruktūrai, rinkimų infrastruktūrai ir žiniasklaidos sektoriui, tikrinimo mechanizmas.

Kipras įdiegė tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo sistemą, 2025 m. lapkričio 14 d. paskelbdamas Įstatymą Nr. 194(I)/2025, kuris įsigaliojo 2026 m. balandžio 2 d. Įstatymu Finansų ministerija paskiriama kompetentinga tikrinimo institucija, atsakinga už prašymų vertinimą ir sprendimų priėmimą. Kad užsienio investuotojai galėtų pabaigti investiciją, jie turi pateikti išankstinį rašytinį prašymą ir gauti patvirtinimą. Pagal tikrinimo mechanizmą investicijos vertinamos remiantis tokiais veiksniais kaip pažeidžiami sektoriai (ypatingos svarbos infrastruktūra, finansinės paslaugos ir nekilnojamasis turtas), prieiga prie neskelbtinos informacijos, žiniasklaidos pliuralizmas, ypatingos svarbos technologijos ir ypatingos svarbos išteklių tiekimas.

Graikijos tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo mechanizmas įsigaliojo 2025 m. gegužės 23 d., kaip nustatyta Įstatymu Nr. 5202/2025, kuriuo įgyvendinamas ES reglamentas 2019/452. TUI tikrinimo mechanizmas pradėjo veikti 2025 m. lapkričio 11 d., paskelbus bendrą ministrų sprendimą Nr. 64260, kuriame nustatytos procedūrinės detalės, pavyzdžiui, užsienio investuotojams taikomi duomenų teikimo ir dokumentavimo reikalavimai. Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimą atlieka Tarpžinybinis tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo komitetas, dalyvaujant įvairioms ministerijoms ir valdžios institucijoms. Tikrinimo mechanizmas taikomas

investicijoms į pažeidžiamus energetikos, transporto, IRT, skaitmeninės infrastruktūros ir sveikatos sektorius, taip pat į itin jautrius gynybos ir nacionalinio saugumo sektorius (įskaitant dvejopo naudojimo prekes, kurioms taikoma eksporto kontrolė, ir įrangą, įtrauktą į ES bendrąjį karinės įrangos sąrašą), kibernetinį saugumą, dirbtinį intelektą, uostų infrastruktūrą, ypatingos svarbos povandeninę infrastruktūrą ir turizmo infrastruktūrą pasienio zonose. Tikimasi, kad antrajame bendrame ministrų sprendime bus tiksliau nurodyta administracinių baudų skyrimo institucija ir procedūra.

2024 m. kovo mėn. iš dalies pakeitusi Investicijų skatinimo įstatymą, **Bulgarija** saugumo ar viešosios tvarkos sumetimais nustatė nacionalinį tiesioginių užsienio investicijų (TUI) tikrinimo mechanizmą. Priėmus antrinės teisės aktus, 2025 m. rugpjūčio 20 d. sistema pradėjo veikti visu pajėgumu. TUI tikrinimo mechanizmu užtikrinamas dalyvavimas ES bendradarbiavimo mechanizme ir nustatomos stebėsenos, vykdymo užtikrinimo ir sankcijų už reikalavimų nesilaikymą taisyklės.

Airijoje 2023 m. spalio mėn. įsigaliojęs Trečiųjų valstybių sandorių tikrinimo įstatymas pradėtas taikyti 2025 m. sausio 6 d. Įstatyme nustatytas tikrinamų investicijų pobūdis, mastas ir rūšis. Jame taip pat išdėstyti pagrindiniai tikrinimo proceso aspektai.

Esamų TUI tikrinimo mechanizmų atnaujinimas

2025 m. **Čekija** priėmė keturis nacionalinių TUI tikrinimo teisės aktų pakeitimų rinkinius. Pakeitimais nustatytos naujos investicijų tikrinimo institucijos ir Konkurencijos apsaugos tarnybos bendradarbiavimo taisyklės (atsižvelgiant į Užsienio subsidijų reglamentą[8]), numatyta galimybė dokumentus pateikti taip pat viešu pranešimu, iš dalies pakeisti tam tikri energetikos sektoriaus tikrinimo mechanizmo elementai, iš naujo nustatytas ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros įmonių sąrašas (atsižvelgiant į TIS 2 direktyvą[9]), nustatytos dalijimosi TUI tikrinimo informacija su Nacionaline kibernetinio ir informacijos saugumo agentūra sąlygos ir iš naujo nustatytas ypatingos svarbos infrastruktūros įmonių sąrašas (atsižvelgiant į CER direktyvą[10]).

2025 m. **Lietuva** priėmė du esamo TUI tikrinimo mechanizmo pakeitimus. Pirmuoju pakeitimu atnaujintas konkrečių priemonių ir turto, kurie laikomi itin svarbiais nacionaliniam saugumui, sąrašas, o antruoju pakeitimu patikslintos nacionalinės komisijos, vertinančios su saugumu susijusius subjektus ir sandorius, funkcijos, sudėtis ir darbo tvarkos taisyklės.

---

[8] 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2560 dėl vidaus rinką iškraipančių užsienio subsidijų, žr. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj.

[9] 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2555 dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 ir Direktyva (ES) 2018/1972 ir panaikinama Direktyva (ES) 2016/1148 (TIS 2 direktyva): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:02022L2555-20221227.

[10] 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2557 dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2008/114/EB.

2025 m. sausio mėn. **Liuksemburgas** iš dalies pakeitė savo nacionalinę teisę dėl TUI tikrinimo: atnaujino du galiojančius įstatymus dėl prekybos registro ir dėl tikrųjų savininkų registro sukūrimo, kuriais Ūkio ministerijai suteikiama prieiga prie tikrųjų savininkų registro.

Lenkija 2025 m. liepos mėn. panaikino Tam tikrų investicijų kontrolės įstatymo ir kitų aktų nuostatas dėl laiko apribojimo ir taip nustatė, kad TUI tikrinimo režimas būtų nuolatinis.

Slovakija įgyvendino Įstatymą Nr. 367/2024 dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, kuris įsigaliojo 2025 m. sausio 1 d. ir kuriuo išplėsta Ūkio ministerijos teisė susipažinti su viešojo administravimo informacinių sistemų duomenimis ir prašyti konfidencialių duomenų.

2025 m. sausio 30 d. įsigaliojusiu Karališkuoju dekretu įstatymu Nr. 1/2025 **Ispanija** pratęsė laikino tikrinimo reikalavimo taikymą ES ir ELPA gyventojų TUI strateginiuose sektoriuose iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Išsamesnės informacijos apie valstybių narių teisėkūros procesų, susijusių su jų nacionaliniais tikrinimo mechanizmais, pokyčius galima rasti pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente. Atnaujintas nacionalinių tikrinimo mechanizmų sąrašas pateikiamas Europos Komisijos interneto svetainėje[11].

[11] Tikrinimo mechanizmų ir juos keičiančių teisės aktų, apie kuriuos yra pranešusios valstybės narės, sąrašas (2026 m. vasario 9 d.) pateikiamas šiuo adresu: https://circabc.europa.eu/rest/download/7e72cdb4-65d4-4eb1-910b-bed119c45d47.

3 SKYRIUS. VALSTYBIŲ NARIŲ TUI TIKRINIMO VEIKLA

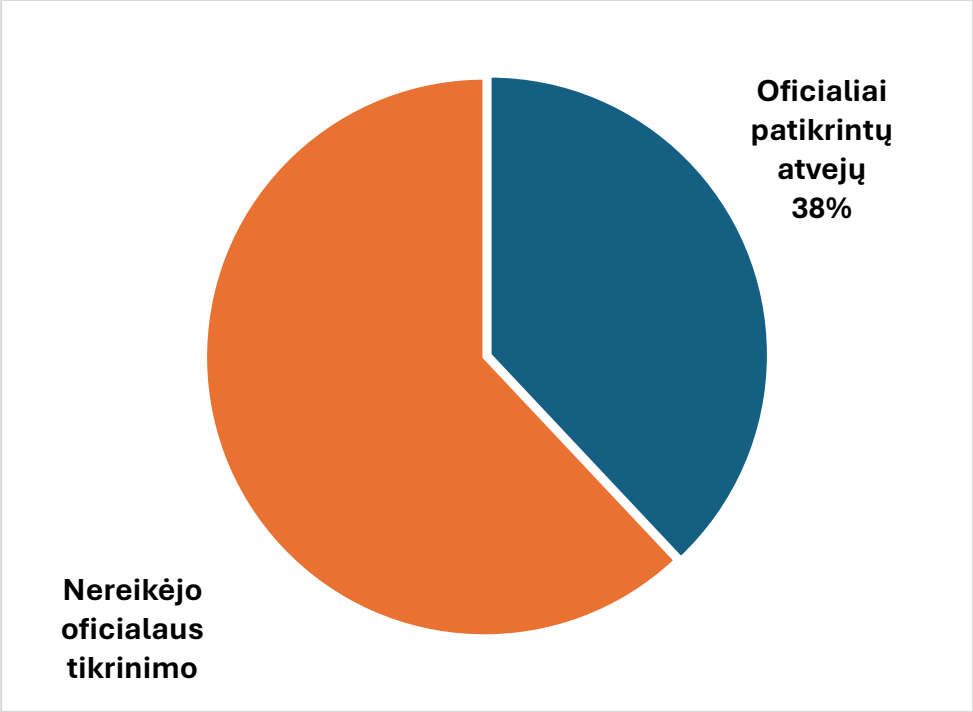
TUI tikrinimo reglamentu nustatyta sistema, pagal kurią ES valstybės narės saugumo ir viešosios tvarkos tikslais gali atlikti TUI savo teritorijoje peržiūrą ir imtis priemonių konkrečiai rizikai pašalinti. Reglamentu taip pat sukurtas Komisijos ir valstybių narių tikrinimo institucijų bendradarbiavimo mechanizmas, kuriuo palengvinamas atskirų TUI sandorių rizikos saugumui ar viešajai tvarkai vertinimas. Taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą galima keistis informacija, o Komisija ir kitos valstybės narės gali nurodyti galimą TUI sandorio keliamą saugumo ar viešosios tvarkos riziką kitoms valstybėms narėms arba ES lygmens programoms ar projektams, tokiu būdu sudarant sąlygas įvertinti ir sumažinti šią riziką. ES bendradarbiavimo mechanizmas padeda valstybei narei, kurioje investuojama, įvertinti ir sumažinti riziką saugumui ar viešajai tvarkai, bet tik TUI tikrinimą atliekanti valstybė narė galiausiai sprendžia, kurias investicijas patvirtinti, patvirtinti su sąlygomis ar blokuoti.

Šiame skyriuje pateikiama apibendrinta informacija apie nacionalinę tikrinimo veiklą 2025 m., remiantis valstybių narių metinėmis ataskaitomis Komisijai pagal Reglamento 5 straipsnį. Apskritai valstybės narės, kuriose įdiegti nacionaliniai TUI tikrinimo mechanizmai, iš viso išnagrinėjo 4 773 prašymus suteikti leidimą ir pačių institucijų inicijuotus atvejus (*ex officio* bylos)[12], t. y. daugiau nei 2024 m., kai jų buvo 3 136. 38 proc. jų buvo patikrinti oficialiai ir apie 62 proc. buvo laikomi neatitinkančiais reikalavimų arba jų oficialiai tikrinti neprireikė (5 pav.)[13].

5 pav. Valstybių narių vykdoma TUI tikrinimo veikla

[12] Valstybėse narėse taikomos skirtingos TUI tikrinimo procedūros, kurių taikymo sritis, proceso etapai, *ex ante* arba *ex post* tinkamumo patikros, tikrinimo terminai ir kt. skiriasi, ir visa tai atsispindi pranešant apie tikrinimo atvejus. Pvz., kai kurios valstybės narės skelbė investicijas netinkamomis, prieš atlikdamos oficialią tikinimo procedūrą, o kitos pirmiausia oficialiai tikrino investicijas ir po to skelbė, kad jos netinkamos. Todėl šiame skyriuje pateiktomis diagramomis ir skaičiais siekiama atspindėti vidutinę valstybių narių tikrinimo veiklą ataskaitiniais metais, remiantis valstybių narių pateiktais duomenimis.

[13] Verta pažymėti, kad pateiktiems duomenims didelę įtaką daro Švedijos duomenys, nes ji pranešė apie labai didelį tikrinimo jos sistemoje nereikalaujančių atvejų skaičių, gerokai viršijantį metinį atvejų, apie kuriuos pranešė kitos valstybės narės, skaičių. Jei Švedija nebūtų įtraukta į skaičiavimą, oficialiai patikrintų atvejų dalis būtų 65 proc., o atvejų, kurių oficialaus patikrinimo nereikėjo atlikti, dalis būtų 35 proc.

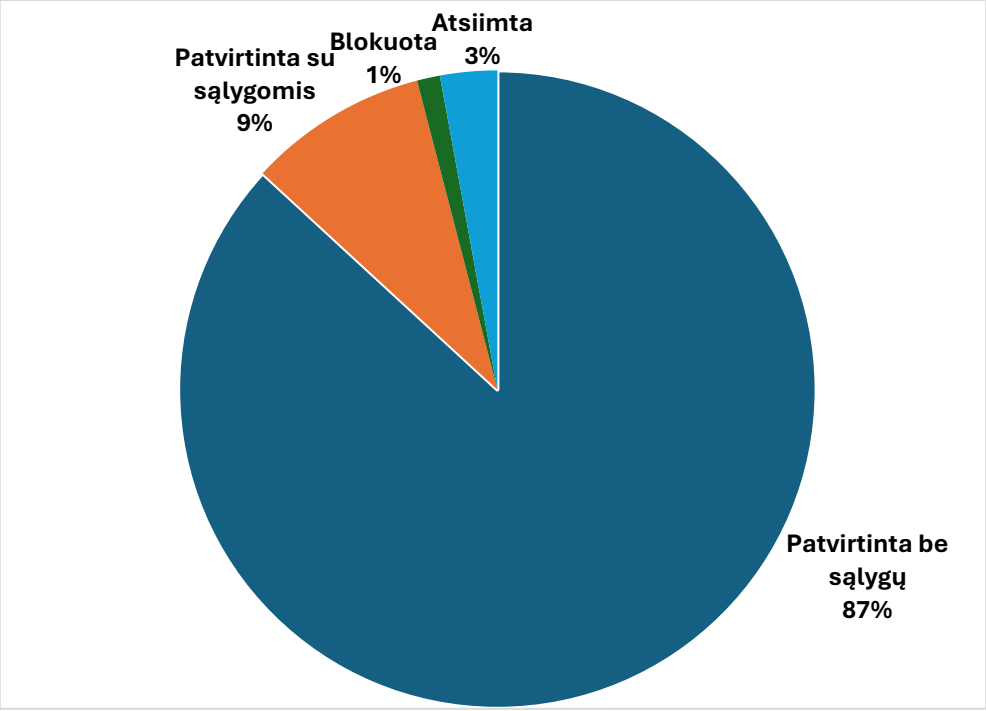
Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

Iš 2025 m. oficialiai patikrintų TUI, dėl kurių buvo gautas valstybės narės pranešimas apie sprendimą, didžioji dauguma (87 proc.) buvo besąlygiškai patvirtinta (6 pav.). Tai reiškia, kad užsienio investicijos buvo patvirtintos nereikalaujant, kad investuotojas imtųsi kokių nors papildomų veiksmų. Palyginti su ankstesniais metais, valstybės narės suteikė besąlyginius leidimus šiek tiek didesnei procentinei daliai oficialiai patikrintų TUI (2024 m. šis skaičius buvo 86 proc.).

Be to, 9 proc. sprendimų, tai yra tiek pat, kiek 2024 m., buvo susiję su patvirtinimu su sąlygomis arba rizikos mažinimo priemonėmis. Tokiais atvejais nacionalinės TUI tikrinimo institucijos, prieš patvirtindamos TUI, reikalavo investuotojų imtis tam tikrų veiksmų, suteikti garantijų ir prisiimti įsipareigojimų.

Nacionalinės valdžios institucijos blokavo investicijas maždaug 1 proc. visų atvejų, kai buvo priimtas tam tikras sprendimas (taip pat kaip ir ankstesniais metais). Ir pagaliau subjektai atsiėmė 3 proc. pateiktų prašymų, dėl kurių dar nebuvo priimtas oficialus sprendimas: tai šiek tiek mažiau negu 2024 m., kai ši dalis sudarė 4 proc.

6 pav. Sprendimai dėl TUI atvejų, apie kuriuos buvo pranešta

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

Išvados dėl valstybių narių TUI tikrinimo veiklos

- Oficialiai patikrintų TUI dalis sudarė 38 proc. visų prašymų suteikti leidimą, kuriuos investuotojai arba sandorių šalys pateikė nacionalinėms TUI tikrinimo institucijoms arba kuriuos pastarosios išnagrinėjo savo iniciatyva. Šiam pokyčiui didelę įtaką turėjo Švedijos duomenys, nes ji pranešė apie labai didelį TUI atvejų ataskaitiniais metais skaičių.

- Dauguma patikrintų TUI buvo leistos be jokių sąlygų (87 proc.), t. y. šiek tiek daugiau nei 2024 m. (86 proc.). Tai rodo, kad TUI tikrinimas ES valstybėse narėse nenulėmė labiau ribojančios investicijų aplinkos, bet užtikrino, kad valstybės narės ir Komisija būtų geriau informuotos apie TUI, dėl kurių gali padidėti rizika saugumui ar viešajai tvarkai.

- Kalbant apie leidimus su sąlygomis, 2025 m. atvejų, kai buvo taikytos rizikos mažinimo priemonės, dalis (9 proc.) yra tokia pati kaip 2024 m.

- Valstybių narių užblokuotų TUI dalis 2025 m. išsilaikė ties maždaug 1 proc. riba, o tai atitinka pastarųjų metų vidurkį.

- Šie skaičiai apskritai rodo stabilią tendenciją, o tai patvirtina, kad ES tebėra atvira užsienio investicijoms ir kad valstybės narės blokuoja tik TUI, keliančias labai didelę grėsmę saugumui ar viešajai tvarkai, tais atvejais, kai rizikos negalima sumažinti.

4 SKYRIUS. ES BENDRADARBIAVIMO TUI TIKRINIMO SRITYJE MECHANIZMAS

1. Pagal TUI tikrinimo reglamentą teikiami pranešimai

1.1. 2025 m. veiklos apžvalga

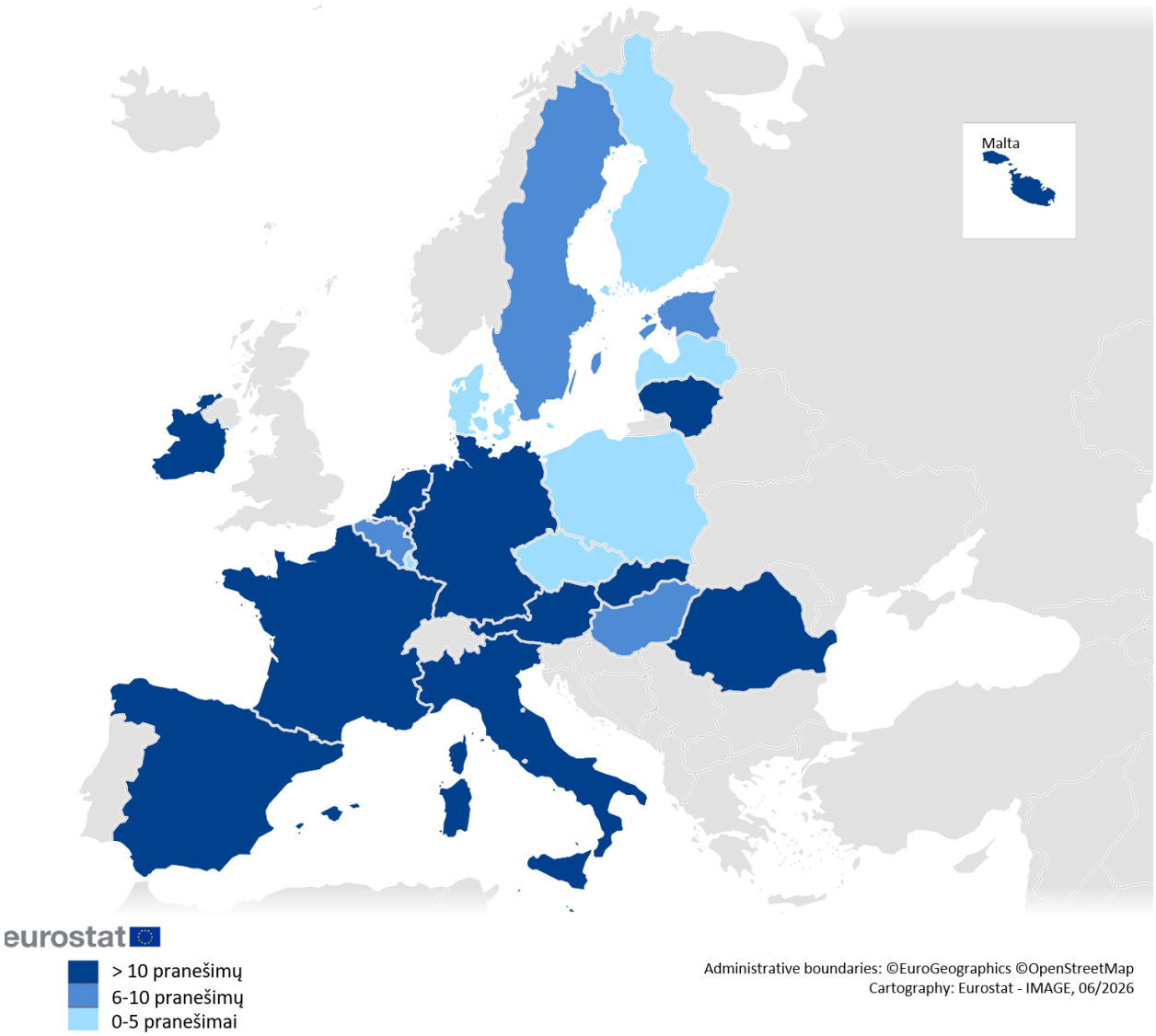
2025 m. pagal TUI tikrinimo reglamento 6 straipsnį 21 valstybė narė iš viso pateikė 667 pranešimus[14], palyginti su 477 pranešimais, pateiktais 2024 m.[15] 65 proc. pranešimų pateikė keturios valstybės narės (Austrija, Italija, Ispanija, Prancūzija) ir 86 proc. pranešimų – septynios valstybės narės (Airija, Austrija, Italija, Ispanija, Lietuva ir Vokietija)[16]. Sandoriai, apie kuriuos buvo pranešta, labai skyrėsi, be kita ko, pagal sektorius, sandorių vertę ir galutinių investuotojų kilmę.

[14] Tuo pačiu laikotarpiu Komisija taip pat pasinaudojo ES bendradarbiavimo mechanizmu, susijusiu su tiesioginėmis užsienio investicijomis, kurios netikrinamos (TUI tikrinimo reglamento 7 straipsnis), tačiau tai neįtraukta į šio skyriaus statistiką.

[15] Žr. https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=lt.

[16] 2024 m. šios dalys buvo atitinkamai 76 proc. ir 84 proc.

Pranešimai dėl TUI tikrinimo pagal ES bendradarbiavimo mechanizmą
2025 kalendoriniai metai

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

Pirmiau pateiktame žemėlapyje nurodytas TUI, apie kurias vienos valstybės narės pranešė kitoms valstybėms narėms ir Komisijai pagal ES bendradarbiavimo TUI tikrinimo srityje mechanizmą, skaičius. 2025 m. iš 21 valstybės narės, kuriose taikomas nacionalinis tikrinimo mechanizmas, 11 valstybių narių pateikė daugiau nei dešimt pranešimų, keturios pateikė 6 – 10 pranešimų, o šešios – mažiau nei penkis pranešimus.

Palyginti su 2024 metais, pranešimų skaičius gerokai (40 proc.) išaugo – nuo 477 iki 667. Tai buvo didžiausias metinis TUI, apie kurias pranešta pagal ES bendradarbiavimo mechanizmą,

skaičiaus padidėjimas. Be to, nuo pirmųjų visų kalendorinių ES bendradarbiavimo mechanizmo metų (2021 m.) pranešimų skaičius padidėjo 61 proc. – nuo 414 pranešimų 2021 m. iki 667 pranešimų 2025 m. Valstybių narių, pranešančių apie sandorius, skaičius padidėjo nuo 13 (2021 m.) iki 21 (2025 m.).

1.2 Pagrindiniai TUI sektoriai[17], apie kuriuos buvo pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą[18]

Penki sektoriai, kuriuose 2025 m. buvo sudaryta daugiausia sandorių – gamybos[19] (27 proc. visų sandorių), IRT[20] (19 proc.), finansinės veiklos[21] (17 proc.), didmeninės bei mažmeninės prekybos[22] (13 proc.), ir profesinės veiklos[23] (8 proc.). Tai labai panašu į praėjusius metus, kai tie patys penki sektoriai ta pačia tvarka užėmė pirmąsias vietas, tik 2025 m. finansinės veiklos ir didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriai susikeitė vietomis. 2025 m. pranešimų, susijusių su gamybos veikla, svarba padidėjo 2 procentiniais punktais, palyginti su 25 proc. 2024 m. Sandorių, apie kuriuos pranešta, energetikos sektoriuje buvo 4 proc. mažiau, palyginti su 6 proc. 2024 m., o kituose sektoriuose[24] – 12 proc. daugiau, palyginti su 9 proc. 2024 m.

[17] Pagal integracinį požiūrį pagrindiniu rodikliu pasirinktas pirminis veiklos sektorius. Be to, ši nuostata suderinta su informacija, pateikiama visose prie šios metinės ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente pateiktose sektorių diagramose.

[18] Verta pažymėti, kad 1 skyriuje pateiktų bendrų TUI skaičių ir tendencijų negalima lyginti su konkrečiais šio skyriaus TUI tikrinimo duomenimis, nes pastarieji sudaro nedidelę bendrų skaičių dalį ir atspindi tik sandorius, apie kuriuos pranešta pagal bendradarbiavimo mechanizmą siekiant įvertinti riziką saugumui ir viešajai tvarkai.

[19] Gamyba apima įmonių, dalyvaujančių perdirbant medžiagas į naujus gaminius (pavyzdžiui, elektros įrangos ir variklių, pramoninių mašinų ir įrangos, ginklų ir šaudmenų bei vaistų gamybą), veiklą.

[20] IRT – tai informacinės ir ryšių technologijos. IRT veikla apima veiklą, kurią vykdo įmonės, teikiančios esminę infrastruktūrą ir priemones, skirtas žinioms kurti, dalytis jomis ir jas skleisti (pavyzdžiui, kompiuterių programavimas, programinės įrangos leidyba, duomenų tvarkymas ir priegloba, belaidžių telekomunikacijų veikla).

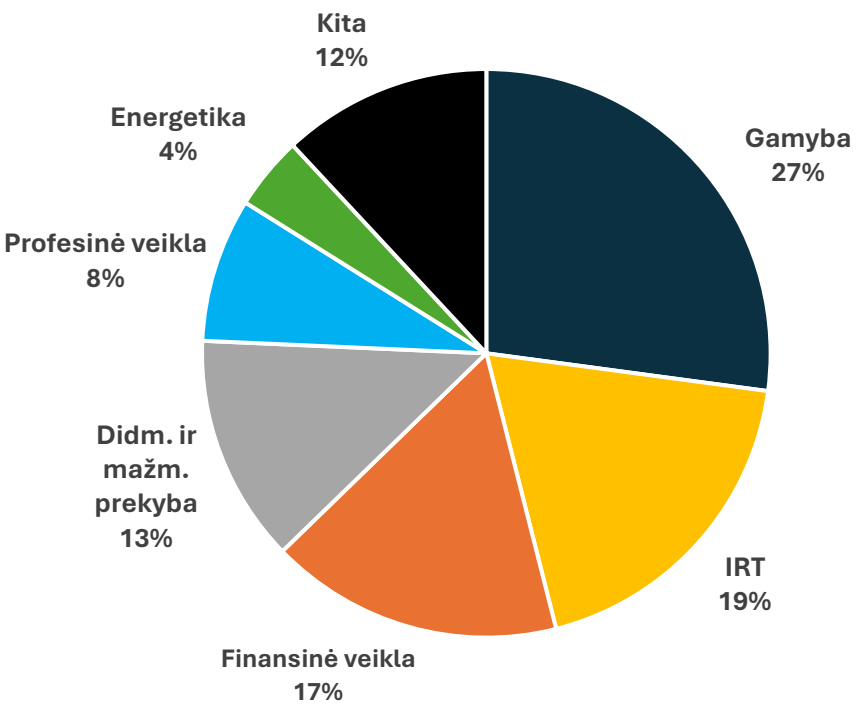
[21] Finansinė veikla apima kontroliuojančiųjų bendrovių, fondų ar panašių finansų sektoriaus subjektų veiklą, kuria siekiama įsigyti konkrečią tikslinės bendrovės (nuosavybės) dalį arba kontrolę (pavyzdžiui, fondų valdymo veikla, kontroliuojančiųjų bendrovių veikla, finansinės paslaugos ir draudimo veikla).

[22] Didmeninė ir mažmeninė prekyba apima didmeninę ir mažmeninę veiklą, susijusią su farmacijos prekėmis, chemijos produktais, elektronine ir telekomunikacijų įranga ir medžiagomis, kompiuteriais, kompiuterių periferine įranga ir programine įranga, metalais bei metalų rūda.

[23] Profesinė veikla apima teisės ir apskaitos įmonių veiklą, taip pat konsultavimo ir inžinerijos veiklą (pavyzdžiui, pagrindinių buveinių veiklą, rinkos tyrimus ir viešosios nuomonės apklausas, konsultacijas, mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą biotechnologijų srityje).

[24] Kategorija „kita“ apima visus kitus sektorius, kurie nesiekia 4 proc., visų pirma transporto, statybos ir administracinę veiklą.

1 pav. Visų pranešimų suskirstymas pagal sektorius 2025 m.

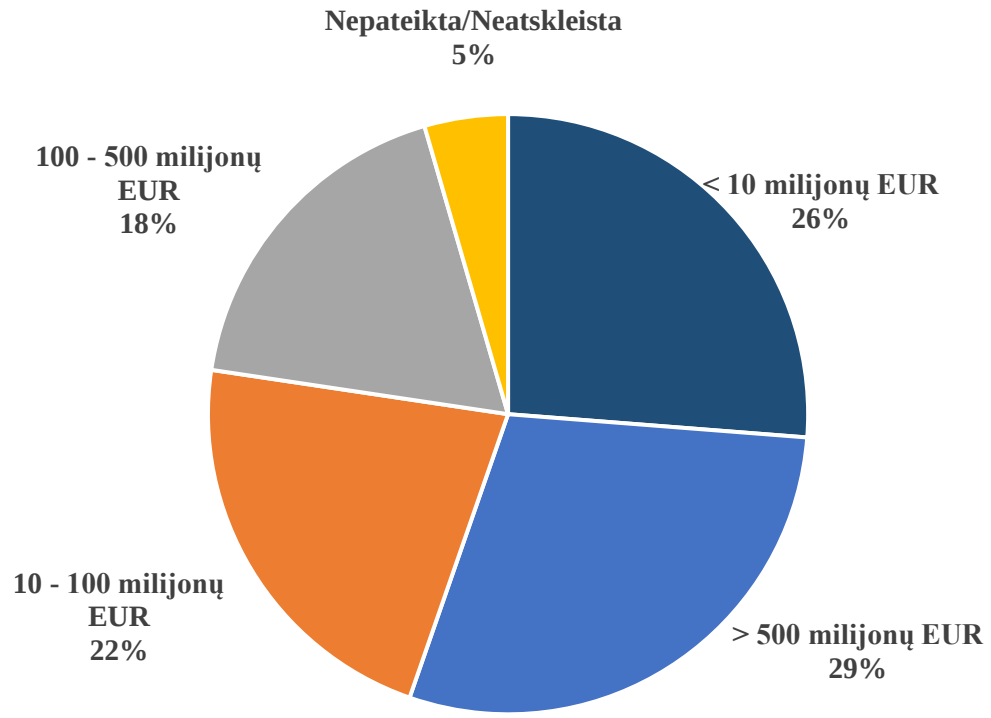
Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

1.3 TUI, apie kurias buvo pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą, bendroji vertė

Vertinant sandorių vertę, 66 proc. TUI, apie kurias pranešta, vertė[25] buvo mažesnė nei 500 mln. EUR, t. y. 8 procentiniais punktais daugiau nei 58 proc. 2024 m. 29 proc. sandorių vertė buvo 500 mln. EUR ir daugiau (2024 m. – 30 proc.).

[25] Vertė, jei ji žinoma, yra susijusi su bendra sandorio, kurio viena iš dalių yra sandoris, apie kurį buvo pranešta, verte.

2 pav. Atitinkama kiekvieno TUI sandorio, apie kurį buvo pranešta 2025 m., vertė[26]

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

1.4 TUI atvejų nagrinėjimo užbaigimo procedūra ir terminai

TUI sandoriai, apie kuriuos pranešė valstybės narės, Komisijos vertinami dviem etapais. Konkrečiai atliekamas visų sandorių, apie kuriuos pranešta, preliminarus vertinimas (toliau – 1 etapas) ir tik nedidelė jų dalis patenka į 2 etapą. 1 etapo vertinimas turi būti užbaigtas per 15 kalendorinių dienų nuo tikrinančiosios valstybės narės pranešimo apie jį.

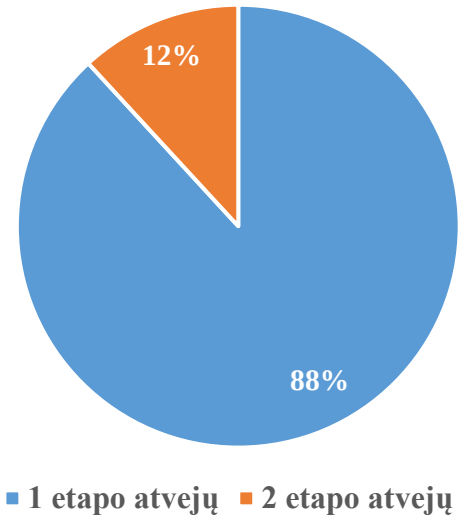
2 etapas apima išsamesnį atvejų vertinimą, grindžiamą atsakymais į pranešančiosios valstybės narės prašymus pateikti papildomos informacijos, atsižvelgiant į tai, kad, Komisijos nuomone, sandoris galėtų daryti poveikį saugumui ar viešajai tvarkai daugiau nei vienoje valstybėje narėje arba kelti riziką ES svarbos projektams ar programoms. 2 etape nagrinėjamų atvejų atžvilgiu Komisija gali pateikti nuomonę, kaip numatyta TUI tikrinimo reglamento 6 ir 7 straipsniuose. Tokios nuomonės išlieka konfidencialios ir jose gali būti: i) nurodyta, kad Komisija mano, jog

[26] „Neturima / neatskleista“ apima atvejus, kai informacija nepateikta, jos nėra ar ji neatskleista, arba kai nuostatos netaikytinos (pavyzdžiui, dėl to, kad sandoris susijęs su restruktūrizavimu arba investicija nebuvo atlikta).

TUI gali neigiamai paveikti daugiau nei vienos valstybės narės saugumą ar viešąją tvarką arba Sąjungos svarbos projektą ar programą, ii) rekomenduojama apsvarstyti tinkamas priemones arba iii) pasidalyta atitinkama informacija apie tikrinamą TUI, kuria pranešančioji valstybė narė galėtų pasinaudoti atlikdama vertinimą ir priimdama galutinį sprendimą.

2025 m. Komisija užbaigė 88 proc. iš 667 atvejų nagrinėjimą 1 etape, o tai yra mažesnė dalis, palyginti su 2024 m. (92 proc.). Likę 12 proc. sandorių buvo nagrinėti 2 etape, o pranešančiosios valstybės narės paprašyta papildomos informacijos[27]. Šis 2 etapo bylų dalies padidėjimas rodo, kad daugiau sandorių buvo įvertinti kaip jautrūs saugumo ir viešosios tvarkos požiūriu.

3 pav. Per 1 ir 2 etapus išnagrinėti atvejai 2025 m.

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

2025 m. penkioms valstybėms narėms teko daugiau kaip 68 proc. 2 etapo bylų, t. y. daugiau nei 2024 m. (66 proc.). Kaip ir 2024 m., Komisija pateikė nuomonę dėl mažiau nei 2 proc. sandorių, apie kuriuos buvo pranešta.

Inicijuodama 2 etapą Komisija iš esmės prašo pranešančiosios valstybės narės pateikti papildomos informacijos, kuri gali skirtis, nelygu koks yra sandoris ir informacijos, pateiktos su pranešimu, išsamumas[28]. Ši informacija dažnai apima klausimus apie investuotojo ketinimus ir

[27] Tokiais atvejais pastabų arba nuomonės pateikimo terminas yra 20 kalendorinių dienų nuo prašomos informacijos gavimo iš pranešančiosios valstybės narės.

[28] Pranešimo forma: prašymas investuotojui pateikti informaciją teikiant pranešimus pagal Reglamento 6 straipsnį, padeda užtikrinti tam tikrą pagal Reglamentą pranešimu pateikiamos informacijos apie sandorį, investuotoją ir tikslinę bendrovę vienodumą ir minimalią apimtį. Formą galima rasti adresu https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_en?prefLang=lt.

verslo planą, susijusius su tiksliniu subjektu arba tikslinės įmonės klientais pažeidžiamuose sektoriuose. Šios informacijos prašoma siekiant geriau įvertinti tikslinės bendrovės ypatingą svarbą ir galimą užsienio investuotojo keliamą riziką.

2025 m. valstybės narės dalyvavo taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą, *inter alia*, teikdamos klausimus dėl maždaug 11 proc. atvejų (2024 m. – dėl 10 proc.) ir teikdamos pastabas dėl kitoje valstybėje narėje vykdomų TUI sandorių[29].

Atvejų, dėl kurių valstybės narės pateikė pastabų, dalis buvo apie 6 proc., palyginti su 3 proc. 2024 m.[30] Valstybių narių, teikiančių pastabas pranešančiajai valstybei narei, skaičius gerokai padidėjo – nuo maždaug trečdalio 2024 m. iki 57 proc. 2025 m.

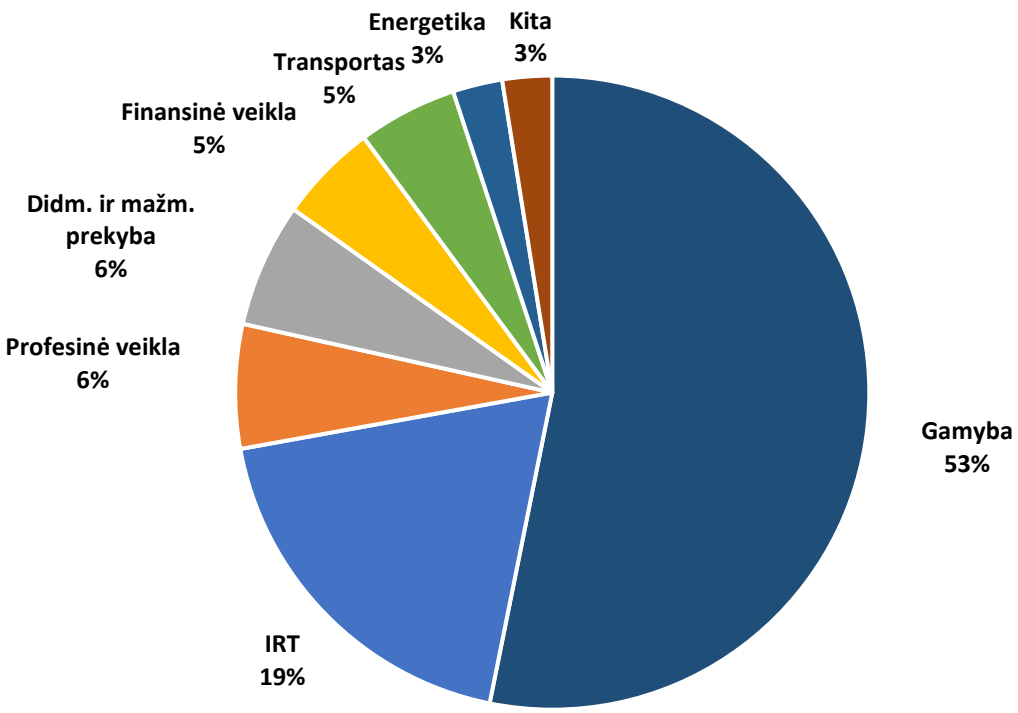
1.5 Pagrindiniai TUI sektoriai, kuriems taikytas išsamus Komisijos atliekamas rizikos saugumui arba viešajai tvarkai vertinimas

Daugiausia 2 etape nagrinėtų atvejų teko gamybos sektoriui – 53 proc. visų sandorių (50 proc. 2024 m.) (4 pav.). Antras pagal dydį sektorius buvo IRT – jam teko beveik penktadalis visų 2 etape nagrinėtų atvejų (tiek pat, kiek 2024 m.). 2 etapo atvejai, susiję su profesine veikla ir didmenine bei mažmenine prekyba, užėmė trečią ir ketvirtą vietas ir sudarė po 6 proc. (abiejų sektorių dalys 2024 m. buvo po 5 proc.).

[29] Kai kuriais atvejais, kai valstybės narės uždavė klausimų, gauti atsakymai išsprendė galimus susirūpinimą keliančius klausimus.

[30] Pastabą dėl to paties sandorio gali pateikti kelios valstybės narės.

4 pav. Pagrindiniai 2025 m. 2 etape nagrinėtų atvejų sektoriai

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

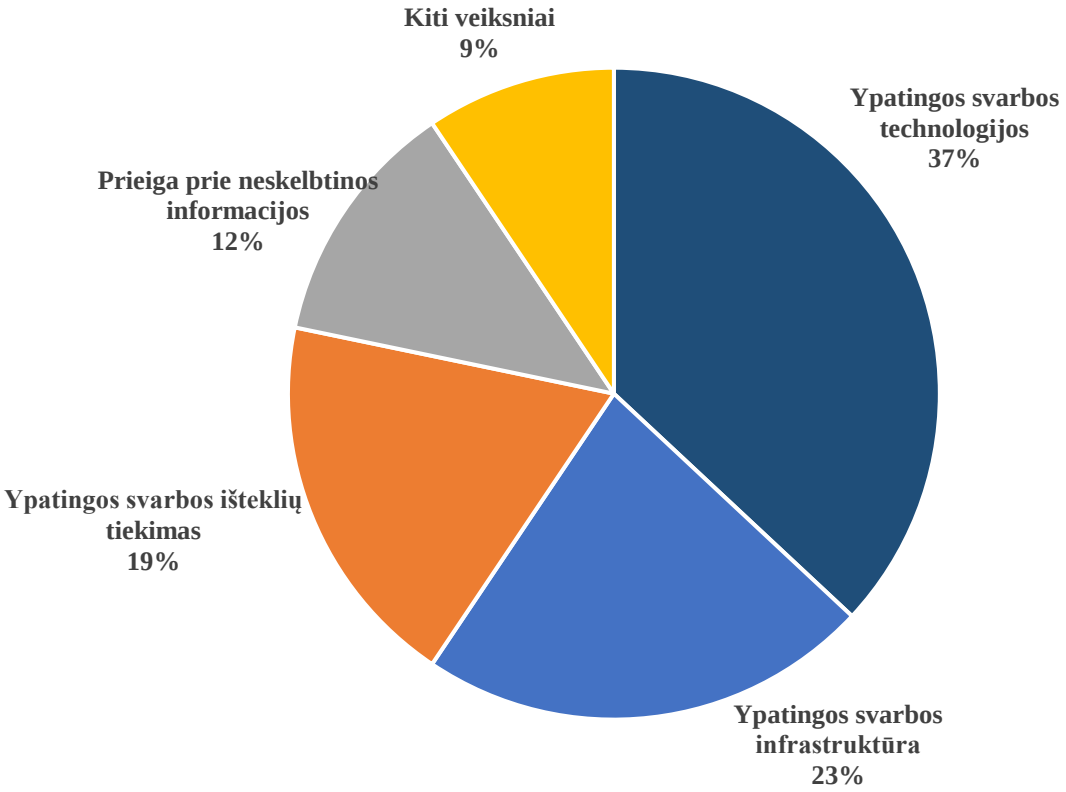
Atsižvelgiant į gamybos sektoriaus svarbą, 5 pav. apžvelgiami veiksniai[31], į kuriuos atsižvelgta vertinant gamybos sektoriaus sandorių svarbą saugumui ir viešajai tvarkai 2 etape. Dažniausiai buvo atsižvelgiama į šį veiksnį: sandoris susijęs su užsienio investicija į ypatingos svarbos technologijas (2025 m. tai sudarė 37 proc. visų atvejų, 2024 m. – 49 proc.).

Antras pagal dažnumą veiksnys, kuriam teko 23 proc. (26 proc. 2024 m.), buvo susijęs su TUI į ypatingos svarbos infrastruktūrą, o trečias – ypatingos svarbos išteklių tiekimas (19 proc.; 20 proc. 2024 m.). Sandorių, susijusių su prieiga prie neskelbtinos informacijos (įskaitant asmens duomenis), dalis išaugo daugiau negu dvigubai iki 12 proc. visų atvejų (5 proc. 2024 m.).

Galiausiai 9 proc. 2 etapo atvejų įtakos turėjo kiti veiksniai, pavyzdžiui, investuotojo rizikos profilis ir žiniasklaidos laisvei ir pliuralizmui kylanti rizika.

[31] Šie veiksniai nurodyti TUI tikrinimo reglamento 4 straipsnyje. Vertinant vieno sandorio dėl konkrečios TUI svarbą saugumui ir viešajai tvarkai gali būti atsižvelgiama į keletą veiksnių.

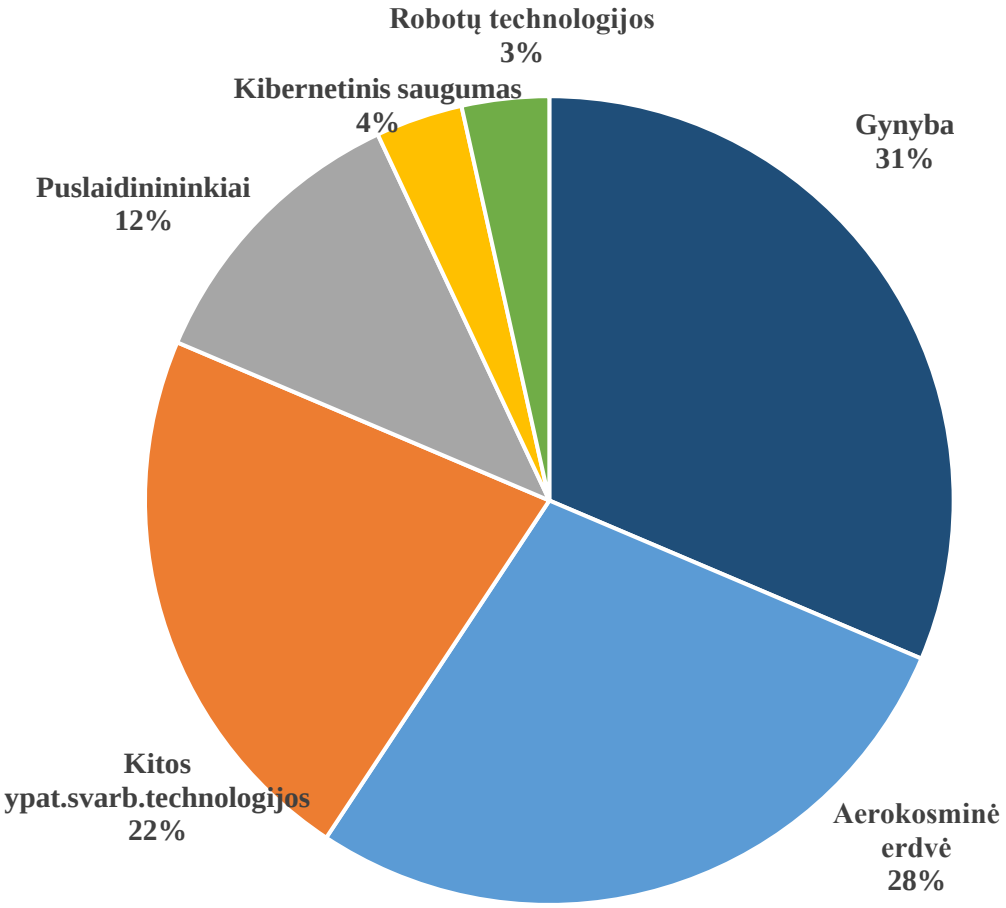
5 pav. Veiksniai, dėl kurių su gamyba susiję atvejai nagrinėti 2 etape

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

Išsamiau išnagrinėjus pranešimus, susijusius su ypatingos svarbos technologijomis, kurie nagrinėti 2 etape (6 pav.), pastebima, kad su gynyba susijusioms technologijoms teko 31 proc. šių atvejų (37 proc. 2024 m.), juos sekė 28 proc. susijusių su aerokosmine erdve (16 proc. 2024 m.) ir kitomis ypatingos svarbos technologijomis (įskaitant DI, kvantines technologijas ir biotechnologijas), kurie sudarė 22 proc. (26 proc. 2024 m.) Su puslaidininkių technologijomis susiję sandoriai sudarė 12 proc. (21 proc. 2024 m.). Galiausiai, kibernetinio saugumo ir robotų technologijos sudarė atitinkamai 4 proc. ir 3 proc. sandorių, susijusių su ypatingos svarbos technologijomis.

6 pav. Ypatingos svarbos technologijų tipai, susiję su 2 etape nagrinėtais atvejais

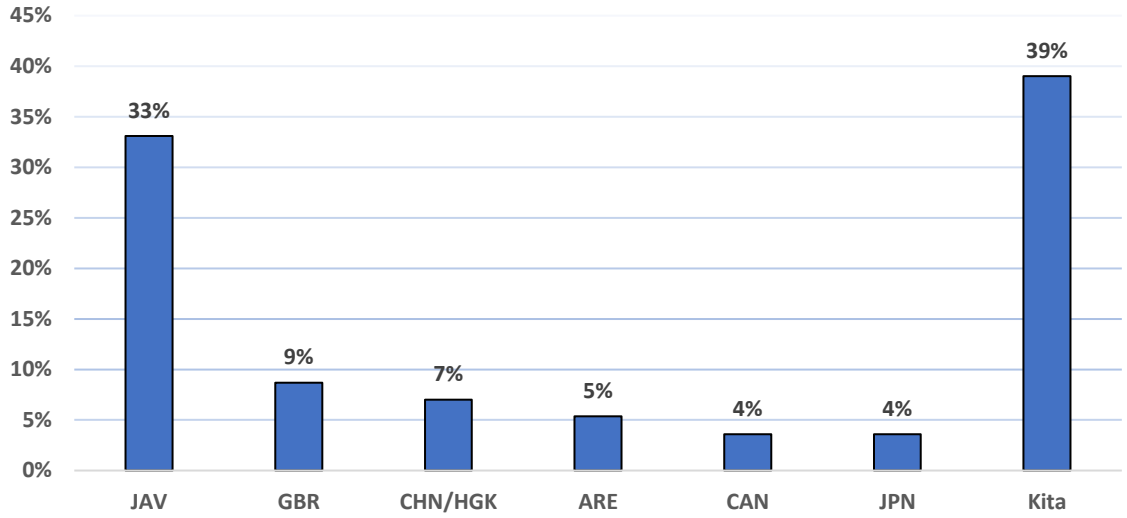
Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

1.6 TUI, apie kurias pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą, galutinių investuotojų kilmė

Iš 677 atvejų, apie kuriuos buvo pranešta 2025 m., šešios pagrindinės kilmės jurisdikcijos buvo JAV, JK, Kinija (įskaitant Honkongą), Jungtiniai Arabų Emyratai, Kanada ir Japonija. Palyginti su 2024 m., JAV investuotojų TUI, apie kurias pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą, dalis gerokai sumažėjo – 7 proc. punktais – nuo 40 proc. 2024 m. iki 33 proc. visų sandorių 2025 m. (7 pav.). Sumažėjo Jungtinės Karalystės investuotojų dalis nuo 11 proc. 2024 m. iki 9 proc. 2025 m. ir Kinijos (įskaitant Honkongą) investuotojų dalis nuo 9 proc. 2024 m. iki 7 proc. 2025 m. Tačiau pastebimai išaugo Jungtinių Arabų Emyratų investuotojų dalis: nuo 3 proc. 2024 m. iki 5 proc. visų sandorių 2025 m. Galiausiai Kanados ir Japonijos investuotojų TUI dalis padidėjo po 1 proc. punktą: nuo 3 proc. 2024 m. iki 4 proc. 2025 m.

38 proc.[32] atvejų, apie kuriuos buvo pranešta, buvo susiję ne su šešiomis pagrindinėmis, o kitomis jurisdikcijomis (palyginti su 30 proc. 2024 m.). Tai rodo, kad pagrindinių šešių kilmės šalių investicijų koncentracija pastebimai sumažėjo. 2025 m. šešiems pagrindiniams investuotojams teko 62 proc. visų atvejų, apie kuriuos pranešta, palyginti su 70 proc. 2024 m.

7 pav. Galutinių investuotojų kilmės šalys 2025 m.

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

1.7 Daugiajurisdikciai pranešimai taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą ir pagrindiniai sektoriai, dėl kurių jie buvo teikiami

Iš visų atvejų, apie kuriuos pranešta 2025 m., 27 proc. atvejų buvo susiję su dviejose ar daugiau valstybių narių tikrinamais sandoriais (palyginti su 19 proc. 2024 m.)[33] (1 lentelė). Pagrindiniai sektoriai, dėl kurių pateikti šie pranešimai: i) gamybos – šiam sektoriui teko 32 proc. (26 proc. 2024 m.); ii) mažmeninės ir didmeninės prekybos – 25 proc. (14 proc. 2024 m.); iii) IRT – 19 proc. (20 proc. 2024 m.); iv) finansinės veiklos, kurio dalis sudarė 10 proc. (tiek pat, kiek 2024 m.), ir v) profesinės veiklos – 5 proc. (7 proc. 2024 m.) Galiausiai 9 proc. visų daugiajurisdikcių atvejų buvo susiję su kitais sektoriais, įskaitant administracinės veiklos, energetikos ir transporto.

1 lentelė. Pagrindiniai daugiajurisdikcių TUI sektoriai

Gamyba	32 %

[32] Tarp šalių ir (arba) jurisdikcijų, kurių dalis nedidelė, yra Ukraina ir Indija (po 3 proc.). TUI iš Rusijos sudarė 1 proc. visų investicijų, apie kurias 2025 m. pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą.

[33] Daugiajurisdikciai TUI sandoriai yra TUI sandoriai, kurių atveju tikslinė bendrovė yra įmonių grupė, veikianti daugiau nei vienoje valstybėje narėje (ir galbūt trečiosiose valstybėse), pvz., per patronuojamąsias įmones daugiau nei vienoje valstybėje narėje. Apie tokius sandorius gali pranešti daugiau nei viena valstybė narė, jei sandoris patenka į jų tikrinimo mechanizmo aprėptį ir jos inicijuoja oficialų tikrinimą.

Didmeninė ir mažmeninė	25 %
IRT	19 %
Finansinė veikla	10 %
Profesinė veikla	5 %
Kiti sektoriai	9 %

Šaltinis: valstybių narių ataskaitos.

1.8 Atvejai, apie kuriuos nepranešta

TUI tikrinimo reglamentu valstybėms narėms ir Komisijai sudaromos sąlygos keistis informacija apie TUI, apie kurias nebuvo pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą, o jei kitos valstybės narės arba Komisija nustatytų, jog saugumui ar viešajai tvarkai kyla rizika, dėl tokių sandorių gali būti pateikta pastabų arba nuomonė. 2025 m. Komisija tam tikrais atvejais naudojosi šia procedūra, kad gautų informacijos apie netikrinamus sandorius.

Išvados dėl ES bendradarbiavimo TUI tikrinimo srityje mechanizmo

- Visų pirma, TUI tikrinimas ir toliau išliko nepakeičiama priemone prisidedant prie Sąjungos apsaugos nuo TUI, keliančių riziką saugumui ar viešajai tvarkai.

- Antra, ES bendradarbiavimo TUI tikrinimo srityje mechanizmo svarba išaugo. Tai rodo pranešimų skaičius, kuris padidėjo net 40 proc., nuo 477 pranešimų 2024 m. iki 667 pranešimų 2025 m. Tai dar svarbiau atsižvelgiant į tai, kad šalių, pranešančių apie sandorius, skaičius išliko toks pat (21 valstybė narė). Vis dėlto 86 proc. visų pranešimų gauta iš septynių valstybių narių: tai Airija, Austrija, Ispanija, Italija, Lietuva, Prancūzija ir Vokietija. Pažymėtina, kad visos valstybės narės nacionaliniu lygmeniu buvo priėmusios TUI tikrinimo įstatymą iki 2025 m. pabaigos, net anksčiau nei pagal peržiūrėtą TUI tikrinimo reglamentą buvo nustatytas privalomas reikalavimas. 2025 m. valstybės narės ir Komisija taip pat bendradarbiavo techniniu lygmeniu TUI ekspertų grupėje.

- Trečia, atsižvelgiant į tvirtą Sąjungos įsipareigojimą kurti atvirą investicinę aplinką, ES lygmens TUI tikrinimas toliau naudojamas kaip ribota, tikslinė priemonė tais išimtiniais atvejais, kai TUI gali turėti neigiamo poveikio saugumui ar viešajai tvarkai Sąjungoje. Iš 677 atvejų, apie kuriuos buvo pranešta 2025 m., didžioji dauguma (88 proc.) buvo baigta nagrinėti per 1 etapą, t. y. per 15 kalendorinių dienų nuo tikrinimą atliekančių valstybių narių pranešimo, ir tik dėl 12 proc. atvejų Komisija atliko išsamų saugumo ir viešosios tvarkos rizikos vertinimą. Palyginti su 2024 m., 2 etapo atvejų dalis padidėjo 50 proc., o tai rodo, kad daugiau sandorių daro poveikį saugumui ir viešajai tvarkai. 2025 m., kaip ir 2024 m. ir ankstesniais metais, Komisija pateikė nuomones dėl mažiau nei 2 proc. atvejų.

- Ketvirta, gamybos sektoriaus kaip pagrindinio paveikto sektoriaus statusas 2 etape nagrinėtų atvejų atžvilgiu sustiprėjo: 50 proc. 2 etape nagrinėtų atvejų 2024 m. dalis išaugo iki 53 proc. 2025 m. Atidžiau išnagrinėjus veiksnius, kuriais grindžiama būtinybė atlikti išsamų 2 etapo saugumo ir viešosios tvarkos rizikos vertinimą, matyti, kad daugeliu atvejų (37 proc., palyginti su 49 proc. 2024 m.) tolesnis vertinimas buvo vykdomas dėl ypatingos svarbos technologijų. Iš pranešimų, susijusių su ypatingos svarbos technologijomis ir nagrinėtų 2 etape, matyti, kad su aerokosmine erdve susijusi veikla tapo žymiai svarbesnė, t. y. jai teko 28 proc. atvejų, palyginti su 16 proc. 2024 m. Kita vertus, su gynyba ir puslaidininkiais susijusių technologijų dalis sumažėjo atitinkamai nuo 37 proc. ir 21 proc. 2024 m. iki 31 proc. ir 12 proc.

- Galiausiai dauguma investuotojų ir toliau buvo iš tų pačių dviejų pagrindinių jurisdikcijų: JAV ir JK atliko 42 proc. visų TUI, apie kurias pranešta taikant ES bendradarbiavimo mechanizmą. Vis dėlto, palyginti su 2024 m., JAV investicijų dalis, palyginti su visomis investicijomis, gerokai, 7 proc. punktais, sumažėjo: nuo 40 proc. 2024 m. iki 33 proc. 2025 m. Be to, sumažėjo Jungtinės Karalystės investuotojų dalis nuo 11 proc. 2024 m. iki 9 proc. 2025 m. ir Kinijos investuotojų (įskaitant Honkongą) dalis – nuo 9 proc. 2024 m. iki 7 proc. 2025 m. Tačiau pastebimai išaugo Jungtinių Arabų Emyratų investuotojų dalis: nuo 3 proc. 2024 m. iki 5 proc. 2025 m. Galiausiai Kanados ir Japonijos investuotojų TUI dalis padidėjo po 1 proc. punktą: nuo 3 proc. 2024 m. iki 4 proc. 2025 m.

2. Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo reglamento peržiūra

Naujo Užsienio investicijų tikrinimo reglamento (FISR)[34] priėmimas yra svarbus Sąjungos ekonominio saugumo darbotvarkės etapas. 2024 m. sausio mėn. priėmus Komisijos pasiūlymą, 2025 m. gruodžio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė politinį susitarimą. Peržiūrėtą reglamentą Europos Parlamentas ir Taryba oficialiai pasirašė 2026 m. birželio 17 d., jis įsigaliojo 2026 m. liepos 26 d. ir bus taikomas nuo 2028 m. sausio 17 d. (po 18 mėnesių pereinamojo laikotarpio).

Jis sustiprins Sąjungos gebėjimą šalinti dėl užsienio investicijų kylančią riziką saugumui ir viešajai tvarkai. Remiantis patirtimi, įgyta nuo 2019 m. TUI tikrinimo reglamento įsigaliojimo, peržiūrėtoje sistemoje nustatytas bendras minimalus suderinimo lygis visoje Sąjungoje. Pagrindinis jo tikslas – pašalinti esamas nacionalinių tikrinimo sistemų spragas, pagerinti valstybių narių tarpusavio ir valstybių narių bei Komisijos veiksmų koordinavimą ir užtikrinti, kad potencialiai jautrios investicijos būtų nuosekliai vertinamos visoje bendrojoje rinkoje.

Pagrindinė naujovė – reikalavimas visoms valstybėms narėms išlaikyti veikiantį *ex ante* nacionalinį TUI tikrinimo mechanizmą. Reglamentu taip pat nustatoma bendra minimali sandorių, kurie turi būti tikrinami, taikymo sritis. Jai priklauso investicijos, apimančios veiklą, susijusią su dvejopo naudojimo ir kariniais objektais, ypatingos svarbos technologijomis, pavyzdžiui, puslaidininkiais, kvantinėmis technologijomis ir dirbtiniu intelektu, ypatingos

[34] 2026 m. birželio 17 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2026/1386 dėl užsienio investicijų Sąjungoje tikrinimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) 2019/452.

svarbos infrastruktūra transporto, energetikos ir skaitmeniniame sektoriuose, ypatingos svarbos žaliavomis, tam tikrais sisteminės svarbos finansų rinkos subjektais ir rinkimų infrastruktūra.

Pagal peržiūrėtą sistemą tikrinimo reikalavimai taikomi ir tam tikroms ES vidaus investicijoms, kai Sąjungoje įsisteigęs investuotojas galiausiai nuosavybės teise priklauso trečiosios valstybės asmeniui ar subjektui arba yra jo kontroliuojamas. Taip, pasitelkiant sudėtingas nuosavybės struktūras, mažinama apėjimo rizika ir didinamas skaidrumas, susijęs su galutiniu užsienio investicijų šaltiniu.

Reglamentu dar labiau suderinami pagrindiniai nacionalinių tikrinimo sistemų procedūriniai aspektai. Bendri reikalavimai apima dviejų etapų peržiūros procesą, procedūrines garantijas investuotojams, įgaliojimus atgaline data peržiūrėti sandorius, apie kuriuos nepranešta, ir griežtesnius skaidrumo įpareigojimus. Nacionalinės valdžios institucijos taikys suderintą 45 kalendorinių dienų pradinio tikrinimo terminą, kad būtų galima greitai išnagrinėti daugumą sandorių, kurie yra pažeidžiami, kartu užtikrinant pakankamą didesnės rizikos atvejų tikrinimą.

Taip pat gerokai sustiprintas valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimas. Peržiūrėtu ES bendradarbiavimo mechanizmu nustatomas labiau struktūrizuotas keitimasis informacija, kelioms jurisdikcijoms priklausančių sandorių koordinavimas ir grįžtamosios informacijos mechanizmas, kuriuo naudodamosi valstybės narės praneša apie nacionalinių tikrinimo procedūrų rezultatus. Sistema taip pat grindžiama ES lygmens duomenų baze, kurioje pateikiama informacija apie investicijas, apie kurias pranešta pagal ES bendradarbiavimo mechanizmą, ir nuo 2020 m. spalio mėn. atliktų nacionalinių peržiūrų rezultatai. Reglamente taip pat numatyta galimybė bent devynių valstybių narių prašymu sukurti bendrą ES duomenų teikimo portalą.

Tikimasi, kad peržiūrėtu reglamentu bus padidintas ES TUI tikrinimo sistemos veiksmingumas, nuoseklumas ir patikimumas. Pagerinus dalijimąsi informacija, padidinus skaidrumą ir pašalinus konkrečias esamos sistemos spragas, peržiūrėta sistema svariai prisidedama prie Sąjungos saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimo, kartu išlaikant ES atvirumą užsienio investicijoms.